

Olla ettevaatlik lõhkekehade!

Pärast Suurt Isamaasõda jäi lahinguväljadele hulgaliselt maha mitmesuguseid mürske, lennukipomme, granaate, miine ja muud lahinguvärsust. Kõik need kuuluvad lõhkekehade hulka ja nõuavad ümberkäimisel erilist ettevaatlikkust.

Meie maal, sealhulgas ka meie rajoonis, võeti kohe tarvitusele abinõud ohtlike territooriumide puhastamiseks. Sõjajärgseil aastail lõhkekehad põhiliselt leiti ja hävitati. Ent seni võib veel üksikutes raskesti ligipääsetavates kohtades — purustatud hoonete varemed, järsakud, veehoidlad jne. — leida hävitamata lõhkekehi.

Tuleb silmas pidada, et üksikud mahajäänud lõhkekehad on pikast seisemisest muutunud eriti ohtlikeks, sest sütikumehhanismi osad on vahelduva temperatuuri tõttu ja niiskusega kokku puutudes tugevalt roostetanud, lõhkeained aga lagunened ja muutunud ülitundlikeks mehaaniliste mõjude, nagu leegid, surve, torge jne., vastu.

Sellepärast on lõhkekehade leidmisel vaja silmas pidada rida peamisi ettevaatusabinõusid. Kategooriliselt on keelatud:

lõhkekehasid tõsta, visata või kohalt liigutada, samuti neid lahiti võtta;

püüda kahjutuks teha kahurimürske, miinipilduja miine, granaate, lennukipomme jne.;

eemaldada maskeerivat pinnasekihti, lõhkekehasid maa seest välja tõsta või püüda nende sütikut eemaldada.

Peale selle on keelatud teha lõk ketuld läbikontrollimata kohas, süüdata lõhkeaineid, seehulgas ka püssirohtu roostest rikkumata lõhkekehade, kasutada neid lõhketöödeks või kalade uimastamiseks, visata plahvatusohtlikke esemeid tulle.

Peab aga tunnistama, et üksikud kodanikud ei ole täitnud neid ettevaatusabinõusid. Selle tagajärjel on aset leidnud õnnetusjuhtumid inimohvritega ja vigastustega. Kõneleme mõnedest neist.

1957. aasta süvel leidis Jõhvi rajoonis autojuht Sindrikson Sini-

mäe kalmistult miiniheitja miini. Ta viskas selle kõrval asuvasse mürsuauku. Kukkumisest aga miin plahvatas ja Sindrikson sai kildudega kaelast haavata.

Sama aasta oktoobrikuus oli grupp Leedu NSV Klaipeđa kooli VI klassi õpilasi «Pärgale» kolhoosis abiks kartuleid võtmas. Üks õpilastest tõi kaasa 37—50 mm seniitmürsu. Põllulemineku ajal lõi ta sellega vastu maad. Järgnes plahvatus. Kildudest said haavata 14 last, neist 5 surid haiglas.

Gusevo rajooni kolhoosis «Put Lenina» leidsid kodanikud Zdanov ja Puzanov kaks miinipilduja miini ja tahtsid neist lõhkeaine välja võtta. Nad viisid miinid sepikotta ja meislit kasutades suutsid ühe avada. Katsele avada teist miini aga järgnes plahvatus. Zdanov sai raskelt ja Puzanov kergelt haavata.

15. juulil k. a. teatasid Rakvere tuleõrjetootajad miinide leiust linna staadioni tribüünide juurest. Kooli- ja eelkooliealised lapsed olid neist juba eemaldanud lõhkeaine ja kasutanud seda vesivärvi segamiseks. Vanemad teadsid, et lapsed teevad värvi tundmatust ainest, kuid lähemat huvi selle vastu ei tundnud. Üks perenaine valmistus lastelt äravõetud lõhkekehade osi koguni prahiga koos pliidi alla viskamä.

On selge, et kui peetaks silmas kõiki ettevaatusabinõusid, siis ei esineks ka õnnetusjuhtumeid.

Ettevaatus on lõhkekahjustuste vastu võitlemise passiivsem vorm. Peale selle on vaja, et iga kodanik, kes ükskõik kus, kas tööl viibides, jahil, marjul jne. käies, leiab lõhkekeha, peab sellest viivitamatult teatama kas külanõukogule, kolhoosi juhatusele või sovhoosi juhtkonnale, majavalitsusele, miilitsaorganile või sõjakomissariaadile, et leid kohe hävitada. Miinõõride kohalesaabumiseni tuleb lõhkekeha tähistada ja ümbritseda lihtsama kaitsetõkkega. Soovitav on asetada kohale ka hoiatav silt: «Hädaoht — mürsk (miin, lennukipomm jne.)».

V. VIIRA,

Rakvere rajooni sõjakomissariaadi vanemleitnant